

NORDRE LAND KOMMUNE

MØTEINNKALLING FOR ELDRERÅDET

TID: 23.10.2017 kl. 09.00

STED: KOMMUNESTYRESALEN

Eventuelle forfall meldes på telefon 61 11 60 46

Varamedlemmer møter etter nærmere avtale.

SAKSLISTE:

Sak nr. Innhold:

20/17

BUDSJETTORIENTERING

NORDRE LAND KOMMUNE, den 13. oktober 2017

.....
Bodil Røstelien
leder

Lnr.: 13233/17
Arkivsaksnr.: 17/2413
Arkivnøkkel.: 033

Saksbehandler: BAK

Utskrift til:

BUDSJETTORIENTERING

Vedlegg:

Sak 117/17 i Formannskapet Budsjett 2018 – foreløpige arbeidsrammer versjon 2

Administrasjonens innstilling:

Rådmannen vil råde Eldrerådet til å fatte slikt vedtak:

Følgende innspill gis til formannskapet:

NORDRE LAND KOMMUNE, den 13. oktober 2017

Jarle Snekkestad
rådmann

Helen Bakke Klemoen

NORDRE LAND KOMMUNE
SÆRUTSKRIFT

Saksbeh.:	John Løvmoen	Arkivkode:	150
Saksnr.:	Utvalg		Møtedato
	117/17 Formannskapet		11.10.2017

Lnr.: 13197/17
Arkivsaksnr.: 17/2303
Arkivnøkkel: 150

Saksbehandler: JLM

Utskrift til:

BUDSJETT 2018 - FORELØPIGE ARBEIDSRAMMER VERSJON 2

Vedlegg:

Ingen.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen.

Saksopplysninger:

Det vises innledningsvis til fremdriftsplanen for budsjett- og økonomiplanarbeidet, vedtatt i formannskapetets møte 21. juni 2017.

Frist	Aktivitet
25. jun	Rådmannen sender ut innspill på konsekvensjusteringer/nye tiltak
6. aug	Adm frist for innspill på konsekvensjusteringer/nye tiltak
21. aug	Ledermøte – Prosess rundt styringskort – hva skal endres og hvorfor.
24. aug	Møte i Eldrerådet – innspill til handlingsplan/økonomiplan
24. aug	Møte i Rådet FUNK – innspill til handlingsplan/økonomiplan
24. aug	Møte i ungdomsrådet – innspill til handlingsplan/økonomiplan
31. aug	Formannskapsmøte – budsjettprioriteringer/foreløpige rammer
5. Sept.	Kommunestyret vedtar foreløpige arbeidsrammer for videre budsjettprosess.
12. okt	Statsbudsjettet presenteres
26. okt	Formannskapsmøte – evt endring i forutsetninger til foreløpige rammer etter statsbudsjettet samt fokus på handlingsplan og investeringer i økonomiplanperioden
15. nov	Rådmannen legger fram forslag til Handlingsplan og økonomiplan 2018-2021 samt budsjett 2018 for formannskapet. Formannskapet legger ut handlingsplan/økonomiplan til offentlig ettersyn.
19.des	Kommunestyret vedtar handlingsplan/økonomiplan 2018-2021 ved vedlegg og budsjett 2018.

Jfr. Fremdriftsplanen vedtok kommunestyret foreløpige arbeidsrammer for videre budsjettprosess i sitt møte 5. september.

Investeringsbudsjett ble ikke omhandlet i saken i september, da dette var en sak om foreløpige arbeidsrammer for driftsbudsjettet.

Det er slik at prioriteringer innenfor investeringsbudsjettet vil påvirke driftsbudsjettet, gjennom renter og avdrag på lånefinansierte investeringstiltak, bortfall av renteinntekter på fondsfinansierte investeringstiltak, samt eventuelle økte driftsutgifter (vaktmester, renhold, strøm o.l.) for eventuelle nybygg. Slike eventuelle driftsmessige konsekvenser er ikke tatt inn i de foreløpige rammene. I denne saken er investeringsbudsjettet tatt med.

I saken til 5. september få kommunebidraget slik ut:

Tekst	B 2017	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
Skatt på inntekt og formue	-136 986	-143 760	-148 593	-153 560	-158 662
Naturressursskatt	-7 800	-7 800	-7 800	-7 800	-7 800
Eiendomsskatt	-32 400	-28 802	-16 100	-16 100	-16 100
Rammetilskudd	-228 564	-232 681	-242 661	-249 941	-255 940
Statl. kompensasjonstilskudd	-2 600	-2 500	-2 450	-2 400	-2 400
Renter på lån	9 746	7 700	7 900	8 500	8 500
Renter på formidlingslån	-1 000	-1 050	-1 100	-1 100	-1 150
Renter - ansvarlig lån	-4 200	-4 200	-4 200	-4 200	-4 200
Renter på fond/alternative plasseringer	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Renter - bankinnskudd	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Avdrag på lån	16 000	17 745	18 200	18 500	18 500
Netto driftsresultat	3 366	3 700	4 015	4 275	4 545
Avsetning til disposisjonsfond	4 957	5 424	5 424	5 424	5 424
Overføring til inv.regnsk.	2 675	1 995	1 935	1 935	1 935
Sum kommunebidrag	-379 306	-386 729	-387 931	-398 967	-409 848

Til kommunebidraget knyttet rådmannen følgende kommentarer:

- Inntekter fra Skatt og rammetilskudd er beregnet utfra KS-prognosemodell, med utgangspunkt i forutsetninger fra kommuneproposisjonen fra mai 2017.
- Eiendomsskatteinntekter er trappet ned, i henhold til signaler fra deler av formannskapet, ved at eiendomsskattepromillen reduseres fra 2,5 promille til 2,0 promille i budsjettet for 2018. Nedtrappingen utgjør ca. kr. 3.2 mill. Kommunestyrets vedtak i sak 95/16, om å fjerne eiendomsskatten for boliger, fritidsboliger og ubebygde tomter fra 2019 ligger fast.
- Rente- og avdragsutgifter er beregnet ut fra siste fastrente-binding, med dagens rentenivå på flytende lån.
- De økonomiske handlingsmålene er beregnet ut fra måloppnåelse på målene for netto driftsresultat, størrelse på disposisjonsfond og egenfinansiering av investeringer.

Tjenesteområdenes foreløpige arbeidsrammer til kommunestyrets møte 5. september var:

	2017	Rammer 2018
Politisk styring	3 557 000	3 785 000
Tilleggsbevilgninger	-420 000	-1 428 000
Sentral lønnsavsetning	4 454 000	4 561 000
Sentraladministrasjon	30 840 000	32 231 000
Næring	-11 237 000	-11 457 000
Kirkelige formål	839 700	750 000
Overført kirkelig fellestråd	4 987 200	4 951 900
Pensjonsforhold	0	0
Tjenesteområde Grunnskole	61 872 000	63 587 000
Tjenesteområde Barnehage	36 175 000	35 798 000
Tjenesteområde Velferd	45 334 000	45 623 000
Tjenesteområde Helse og Omsorg	149 899 000	154 339 000
Samhandlingsreformen	10 000	10 000
Tjenesteområde Samfunnsutvikling	48 140 000	49 328 000
Selvkost VARF - Samfunnsutvikling	-5 439 670	-5 546 300
Tjenesteområde Kultur	10 295 000	10 196 000
SUM	379 306 230	386 728 600

Ved forrige behandling knyttet rådmannen følgende forklaringer og kommentarer til rammene:

- Tjenesteområdenes rammer er i hovedsak fremskrevet med 2,4 % beregnet lønnsvekst og 1,96 % beregnet prisvekst, totalt en deflator på 2,3 %, som er tilsvarende den regjeringen bruker i kommuneprosposisjonen.
- Budsjettet for 2018 er i stor grad preget av et det er år 2 i Organisasjonsutviklingsprosessen. Dette betyr at de salderingsforslag for 2018, som ble vedtatt i OU-rapporten og i økonomiplanen for 2017-2020, er videreført i rammene for 2018 og ikke kommentert her.
- Regjeringen har i kommuneproposisjonen for 2018 lagt inn en forventet kommunal effektivisering på 0,5 % i kommunenes drift. Rådmannen har derfor lagt inn et slik effektiviseringskrav på alle områder. Dette er ikke kommentert ytterligere under tjenesteområdene.
- **Politisk styring:**
  - Folkevalgtes arbeidsvilkår har vedtatt økte satser for møtegodtgjørelse (+ kr. 150,-), godtgjørelse til varaordfører med 2 % av ordførers godtgjørelse samt legge inn to nye kommunestyremøter. Dette er estimert til en merutgift på kr. 300.000,-
  - Tilskudd til musikkregionen Gjøvik er lagt inn med fast bevilgning kr. 84.000,- (tidligere finansierte fra næringsfond).
- **Tilleggsbevilgning:**
  - På ansvaret ligger en ufordelt saldering av den økonomiske effekten av ubetalt spisepause. Denne salderingen vil måtte fordeles på de tjenesteområder som vil ha økonomisk effekt av tiltaket.

- **Sentraladministrasjonen:**
  - Det ligger inne en satsning på digitalisering av arbeidsprosesser. Dette innebærer en midlertidig finansiering av en prosjektlederstilling i et halvt år i 2018, samt en varig styrking av IKT-kompetansen i kommunen med en stilling.
  - Det er lagt inn en netto økning på lisenser på kr. 100.000,- for nye fagsystemer innen skole, barnehage, voksenopplæring, sak/arkiv og sosialsystem.
- **Næring:**
  - Tilskuddet til Land utvikling er lagt inn med finansiering fra næringsfond og DA-midler.
  - Konesjonskraftsalg er videreført på samme nivå som for 2017. Dette innebærer en estimert kraftpris på 28,5 øre/KwH.
- **Kirke:** ingen endringer fra økonomiplanen 2017-2020.
- **Tjenesteområde Grunnskole:**
  - Det er konsekvensjustert inn en varslet økning på pensjonskostnadene for ansatte tilknyttet Statens pensjonskasse, da denne økes fra 11,55 % til 13,34 % av lønnen. Dette er lagt inn med kr. 965.000,-
- **Tjenesteområde Barnehage:** ingen endringer fra økonomiplanen 2017-2020.
- **Tjenesteområde Velferd:**
  - Det er prioritert opprettelse av en fag- og kvalitetsutviklingstilling, ved å omdisponere en 60 % ressurs og tilføre midler til en 40 % økning.
  - Innen barnevernet foreslås det en opprettelse av 3 stillinger til å utføre tiltak i hjemmet, som en erstatning for å kjøpe disse tjenestene fra eksterne. Dette innebærer en økt lønnskostnad på kr. 1,8 mill, og et redusert tjenestekjøp på kr. 2,65 mill.
  - Det er prioritert en styrking av helsesøstertjenesten, primært rettet mot skolehelsetjenesten med 1 årsverk. Helsedirektoratets norm-tall for ressursbruk på skolehelsetjeneste tilsier en ressursbruk i Nordre Land kommune på 2,06 årsverk, mens det i dag brukes 1 årsverk på skolehelsetjenesten.
- **Tjenesteområde Helse og omsorg:**
  - Rådmannen anbefaler at vedtatte saldering på ledsagertjenesten på kr. 390.000,- ikke gjennomføres, da tiltaket er vurdert som urealistisk.
  - Det prioriteres ytterligere to stillinger til hjemmetjenesten Dokka. Dette er prioritert utfra avdelingens ressurser sett opp mot vedtak på tjenester som skal ytes.
  - Velferdsteknologiprojektet utløser en årlig lisens- og serviceavtale på pasientvarslingsystemet, som anbefales prioritert.
  - Det foreslås økte maks-tak på månedsabonnementer for praktisk bistand i størrelsesorden 200-300 kr. Pr. måned for tjenestemottakere med inntekt over 2 G.
  - Effekten av tidligere vedtatt innføring av egenbetaling for kommunal fysioterapi er for 2018 beregnet til kr. 150.000,-
  - Det foreslås en reduksjon av bemanningen ved dagsenteret på Dokka med 0,23 årsverk.
- **Tjenesteområde Samfunnsutvikling:**
  - Konsekvensjustert økning av husleie i AS Sentrumsbygg, inntektsbortfall på Landmo («Sevilhaug»-lokalene) samt økt avgift til 110-sentralen er lagt inn med kr. 400.000,-

- Rammetilpassing for planavdelingen er korrigert med kr. 600.000,-.
- **Tjenesteområde Kultur:**
  - Tilskudd til Randsfjordmuseene er økt med kr. 45.000,-
  - Tilskudd til lag og foreninger er inflasjonsjustert ihht kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv med kr. 22.000,-
  - Rådmannen anbefaler i denne omgangen ikke opptrappingen ihht kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv med kr. 235.000,- (fra kr. 45.000,- til kr. 280 .000,-) i tilskudd til nybygg og rehabilitering.
  - Som en følge av at ansvaret for sentrumsservice er flyttet til kultur, og det kun fulgte med en 90 % stillingsressurs, anbefaler rådmannen at det tilføres en 20 % stilling.
  - Det er vedtatt at det tas sikte på å digitalisere kulturkalenderen fra 2018. Det anbefales derfor å ta ut en besparelse på denne digitaliseringen, for å finansiere stillingsøkningen i sentrumsservice.
  - Blant annet som en følge av lavere besøkstall de siste år i biblioteket, foreslås det en oppgradering av biblioteket på kr. 70.000,-

Vurdering:

Rådmannens nye vurderinger etter 5. september:

Etter kommunestyrets behandling i møtet 5. september har rådmannen fortsatt budsjettarbeidet, og søkt å finne alternative salderinger, slik at eiendomsskatten kan trappes ned i tråd med den sist vedtatte handlings- og økonomiplanen, nemlig en halvering av eiendomsskatten fra boliger, fritidsboliger og ubebygde tomter i 2018, og fjerning av eiendomsskatten for disse typer eiendommer fra 2019.

Opprinnelig reduksjon av eiendomsskatt var lagt inn med kr. 8,15 mill. I rådmannens forslag til saldert budsjett/vedtatte foreløpige arbeidsrammer i saken til 5. september lå det inne en nedtrapping av eiendomsskatteinntektene på kr. 3,567 mill. Dette betyr at rådmannen i denne omgang må søke å finne ytterligere saldering på kr. 4,392 mill.

De salderingstiltak rådmannen i denne omgang har vurdert vil foreslå, for å gjennomføre denne nedtrappingen av eiendomsskatten i 2018 er:

- Øke effektiviseringskravet til driften fra 0,5 % til 0,8 %. Effektiviseringskravet på 0,5 % var identisk med det effektiviseringskravet regjeringen har lagt på kommune gjennom kommuneproposisjonen for 2018. Regjeringens effektiviseringskrav for 2017, hentet fra statsbudsjettet for 2017, var på 0,8 %. Dette ble for budsjettet 2017 ikke lag ut på enhetene, men saldert gjennom den ordinære salderingsprosessen gjennom budsjettthøsten. Ved å øke effektiviseringskravet fra 0,5 % til 0,8 % kan det hentes ut ytterligere kr. 1,388 mill. fra driftsrammene. Dette rammer imidlertid de største tjenesteområdene hardest, og for Tjenesteområde Helse og omsorg betyr dette en ytterligere effektivisering på kr. 563.000,-, sammenlignet med et effektiviseringskrav på 0,5 %. Dersom Tjenesteområde Helse og omsorg, for å gjennomføre slike salderinger, må legge ned sykehjemsplasser, vil ikke rådmannen anbefale dette fullt ut.
- Sentraladministrasjonen:
  - Digitalisering: Ny vurdering tilsier at prosjektleder i 2018 i all hovedsak vil jobbe med innføring av sak-arkivsystem og andre investeringer (jfr. foreløpig investeringsbudsjett 2018), og for en stor del bidra i implementering/opplæring, noe som normalt dekkes over

investeringsbudsjettet. Prosjektleders stilling (kr. 300.000,-) dekkes derfor over investeringsbudsjettet i 2018.

- Tjenesteområde Velferd:
  - Rådmannen anbefaler at det legges inn en budsjettert merinntekt på kr. 700.000,- fra mottatt integreringstilskudd. Dette begrunnes blant annet i at Nordre Land læringscenter i dag har fri bruk av kommunalt leide lokaler, og at det ikke vurderes urimelig at mottatt integreringstilskudd også brukes til å dekke slike type utgifter. Et slik salderingstiltak må vurderes opp mot den løpende bosettingen av flyktninger, da antall mottatte flyktninger har direkte påvirkning på størrelsen på mottatt integreringstilskudd.
  - Fag- og kvalitetsutvikler TO Velferd; Det bør finnes rom for en økning på 40 % stilling (kr. 300.000,-), som sammen med 60 % vakant stilling, kan bli 100 % fag- og kvalitetsutvikler. Rådmannen har utfordrer TO'ene Velferd, Barnehage og Grunnskole til å finne en løsning på dette ressursbehovet, da dette i stor grad er en stilling som vil arbeide forebyggende mot barn og unge.
- Tjenesteområde Helse og Omsorg:
  - Uttak effekt av kjøp av biler i hjemmetjenesten kontra leasing: Kommunestyret vedtok i 2016 sak 41/16 å kjøpe ut de bilene som ble leaset av hjemmetjenesten. Totalt ble det kjøpt 18 biler. I kommunestyresak 41/16 ble det estimert at disse bilene påførte kommunen kr. 28.370,91 (som en årlig gjennomsnittskostnad over 6-års leasing). Dersom det legges til grunn 28.000,- pr bil og 18 biler blir dette kr. 504.000,-. I denne summen ligger ikke inne de driftskostnader som kommer uavhengig av eie eller lease (drivstoff, årsavgift, dekk, forsikring ol.). I budsjettet for 2017 ble denne salderingen tillagt vikarbudsjett og feriebudsjett, slik at Helse og omsorg ikke behøvde å spille inn disse økningene i budsjettprosessen til 2017. Rådmannen kan derfor ikke anbefale å gjennomføre salderingen.
- Tjenesteområde Kultur:
  - Rådmannen har vurdert å ikke tilføre den 20 % ressursen til Sentrumsservice (kr. 100.000,-), men ser at det skaper en vanskelig situasjon i Sentrumsservice, som da må ty til ad hov løsninger, som går ut over andre tjenester, og at det mangler bemanning i perioder. Dette er vi ikke tjent med.
- Tjenesteområde Samfunnsutvikling:
  - Subsidiert avløserlag: det ligger i sist avlagte regnskap en kommunal subsidiert avløserlaget gjennom landbruksvikarordningen med kr. 100.000,-. Rådmannen vurderer å legge denne utgiften ut på avløserlaget.
  - Plan – inntekter reguleringsplaner: Rådmannen ser at planområdet i utgangspunktet skal være et selvkostområde, og at det i de kommende år må påregnes en økt aktivitet for private reguleringsplaner, slik de korrigerede budsjettpostene i 2018-budsjettet i større grad må påregnes å finansieres fra inntekter fra slike planer, og salderes derfor ytterligere med kr. 300.000,-.
  - Utfordring Samfunnsutvikling: Regnskapstall pr. 31. august 2017 viser at tjenesteområdet har en forbruksprosent på ca 59,5. Dette betyr vel 3 % lavere enn en ren periodisert drift. Dette tilsvarer en mindreforbruk på kr. 1,5 mill. Forsikringsutgifter er ikke fordelt, og dette utgjør for TO'et vel kr. 1,0 mill. Videre er heller ikke lønnsmidler fordelt til investeringsregnskapet, og det er et etterslep av sykelønnsrefusjoner på to måneder, tilsvarende estimert til kr. 0,4

mill. rådmannen vil derfor utfordre tjenesteområdeleder på snaut halvparten av det estimerte mindreforbruket for 2017, tilsvarende kr. 700.000,-.

Etter disse foreslåtte endringer, blir korrigert kommunebidrag:

Tekst	B 2017	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021
Skatt på inntekt og formue	-136 986	-143 760	-148 593	-153 560	-158 662
Naturressursskatt	-7 800	-7 800	-7 800	-7 800	-7 800
Eiendomsskatt	-32 400	-24 410	-16 100	-16 100	-16 100
Rammetilskudd	-228 564	-232 681	-242 661	-249 941	-255 940
Statl. kompensasjonstilskudd	-2 600	-2 500	-2 450	-2 400	-2 400
Renter på lån	9 746	7 700	7 900	8 500	8 500
Renter på formidlingslån	-1 000	-1 050	-1 100	-1 100	-1 150
Renter - ansvarlig lån	-4 200	-4 200	-4 200	-4 200	-4 200
Renter på fond/alternative plasseringer	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Renter - bankinnskudd	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Avdrag på lån	16 000	17 745	18 200	18 500	18 500
Netto driftsresultat	3 366	2 214	4 015	4 275	4 545
Avsetning til disposisjonsfond	4 957	5 424	5 424	5 424	5 424
Overføring til inv.regnsk.	2 675	3 481	1 935	1 935	1 935
Sum kommunebidrag	-379 306	-382 337	-387 931	-398 967	-409 848

Oppsummert betyr dette i tabellform en slik presentasjon av det enkelte tjenesteområdes rammer:

Politisk styring

	2018	2019	2020	2021
Ramme 2017	3 557 000			
Framskrevet ramme	3 634 900	3 872 055	4 181 001	4 057 218
Konsekvensjusteringer				
Konsekvensjusteringer av valg	-215 000	215 000	-215 000	215 000
Oppsigelse av avis-abonnement				
Vedtak i folkevalgtes arbeidsvilkår	300 000			
Salderingstiltak vedtatt i OU/økonomiplan				
Nye tiltak				
Musikkregionen Gjøvikregionen	84 000			
Salderingstiltak				
Regjeringens effektiviseringspotensial 0,5%	-19 000			
KORRIGERT RAMME	3 785 000	4 087 000	3 966 000	4 272 000

Tilleggsbevilgninger

	2018	2019	2020	2021
Ramme 2017	-420 000			
Framskrevet ramme	-428 200	-1 460 844	-1 494 603	-1 529 385
Salderingstiltak vedtatt i OU/økonomiplan				
Ubetalt spisepause	-1 000 000			
KORRIGERT RAMME	-1 428 000	-1 461 000	-1 495 000	-1 529 000

Sentral lønnsnett

	2018	2019	2020	2021
Ramme 2017	4 454 000			
Fremskrevet ramme	4 560 900	4 665 903	4 773 318	4 882 779
Korrigert lønnsnett i hht antatt årlig lønnsvekst	0	0	0	0
KORRIGERT RAMME	4 561 000	4 666 000	4 773 000	4 883 000

Sentraladministrasjonen

	2018	2019	2020	2021
Ramme 2017	30 840 000			
Framskrevet ramme	31 542 400	32 596 872	33 397 881	33 501 204
Konsekvensjusteringer				
Netto økning lisensutgifter	100 000			
Salderingstiltak vedtatt i OU/økonomiplan				
Reduksjon ressurser	-300 000	-300 000		
Nye tiltak				
Stillingsressurs IKT-teknikk	650 000			
Ressurs digitaliseringsprosjekt		350 000	-650 000	
Oppgradering Beredskapsrom/møterom	50 000			
Salderingstiltak				
Regjeringens effektiviseringspotensial 0,8 %	-178 000			
KORRIGERT RAMME	31 864 000	32 647 000	32 748 000	33 501 000

Næringstiltak

	2018	2019	2020	2021
Ramme 2017	-11 237			

	000			
Framskrevet ramme	-11 457 200	-11 457 000	-11 457 000	-11 457 000
Konsekvensjustering				
Finansiering av Land utvikling	700 000	700 000		
Land utvikling fra næringsfond	-700 000	-700 000		
Land utvikling fra DA-midler	300 000	300 000		
Land utvikling fra DA-midler	-300 000	-300 000		
KORRIGERT RAMME	-11 457 000	-11 457 000	-11 457 000	-11 457 000

Kirkelig fellestråd

	2018	2019	2020	2021
Ramme 2017 KIRKELIGE FORMÅL	5 826 900			
HERAV OVERFØRT KIRKELIG FELLESTRÅD 2017	4 987 200			
Framskrevet ramme	5 856 900	5 817 699	5 818 824	5 952 837
Konsekvensjustering				
Salderingstiltak vedtatt i OU/økonomiplanen				
Reduksjon drift og belysning	-30 000	-30 000		
Reduksjon 50 % stilling (sesongarbeid/vedlikehold)	-100 000	-100 000		
Nye tiltak				
Salderingstiltak				
Regjeringens effektiviseringspotensial 0,8 %	-40 000			
KORRIGERT RAMME	5 686 900	5 688 000	5 819 000	5 953 000
HERAV OVERFØRING TIL KIRKELIG FELLESTRÅD 2018	4 936 900			

Tjenesteområde Grunnskole

	2018	2019	2020	2014
Ramme 2017	61 872 000			
Framskrevet ramme	63 370 600	64 823 418	66 313 929	67 839 222

Konsekvensjusteringer				
Ekstra naturfagstime 5. - 7. trinn	20 000			
Økt pensjonspremie fra 11,55 til 13,34 % (+2%arb-tak)	965 000			
Salderingstiltak vedtatt i OU/økonomiplan				
Saldering omstilling ressursbruk	-402 000			
Nye tiltak				
Salderingstiltak				
Regjeringens effektiviseringspotensial 0,8 %	-588 000			
KORRIGERT RAMME	63 366 000	64 823 000	66 314 000	67 839 000

Tjenesteområde barnehage

	2018	2019	2020	2021
Ramme 2017	36 175 000			
Framskrevet ramme	37 249 600	36 462 789	37 301 649	38 159 946
Nye tiltak				
Salderingstiltak vedtatt i OU/økonomiplan				
Organisere Torpa barnehage til Mariringen	-250 000			
Organisere driften til Dæhli barnehage	-643 000			
Omstilling ressursbruk	-300 000			
Salderingstiltak				
Regjeringens effektiviseringspotensial 0,8 %	-414 000			
KORRIGERT RAMME	35 643 000	36 463 000	37 302 000	38 160 000

Tjenesteområde VELFERD

	2018	2019	2020	2021
Ramme 2017	45 334 000			
Framskrevet ramme	45 098 100	45 510 201	46 556 730	47 627 811

Konsekvensjusteringer				
Salderingstiltak vedtatt i OU/økonomiplan				
Nye tiltak				
Styrking Land barnevern - adm. Ressurser	702 000			
Fag og kvalitetsutvikler - utvidelse 40 %				
Helsesøstertjenesten - skolehelse og jordmor	600 000			
Omgjøring av tiltak til tiltaksstillinger	1 800 000			
Finansiering av omgjøring	-2 650 000			
Salderingstiltak				
Regjeringens effektiviseringspotensial 0,8 %	-363 000			
Merinntekter integreringstilskudd	-700 000			
KORRIGERT RAMME	44 487 000	45 510 000	46 557 000	47 628 000

Tjensteområde Helse og omsorg				
	2018	2019	2020	2021
Ramme 2017	149 899 000			
Framskrevet ramme	154 964 600	157 888 797	160 957 797	164 660 034
Konsekvensjusteringer				
Utskiftninger av pasientløftere. Fikk i 2015 med samme i 2016, 2017	-56 000			
Endringer i kriteriene for ressurskrevende tjenester (oktober)				
Økt bemanning hjemmetjenesten Dokka (2 årsverk)	1 500 000			
Lisenser pasientvarslingsystem	185 000			
Salderingstiltak vedtatt i OU/økonomiplan				
Endring seniordager	-52 650			
Omgjøre Korsvold til heldøgnsbemannede omsorgsboliger	-500 000	-500 000		
Egenbetaling kommunal fysioterapi	-150 000	-50 000		
Nye tiltak				
Kommunale biler - overflytting av vedlikeholdsramme til sysselsetting				
Salderingstiltak				
Regjeringens effektiviseringspotensial 0,8%	-937 000			
Økte betalingssetter praktisk bistand	-500 000			
Reduksjon dagsenter Vokks (0,23 årsverk)	-115 000			
Effekt utkjøp kjøretøy/opphør leasing				
KORRIGERT RAMME	154 339 000	157 339 000	160 958 000	164 660 000

Samhandlingsreformen

	2018	2019	2020	2021
Ramme 2017	10 000			
Fremskrevet ramme	10 000	10 000	10 000	10 000

Redusert ramme				
KORRIGERT RAMME	10 000	10 000	10 000	10 000

Tjenesteområde Samfunnsutvikling

	2018	2019	2020	2021
Ramme 2017	48 140 000			
Framskrevet ramme	49 239 200	49 138 782	49 501 947	50 640 546
Konsekvensjusteringer				
Økt husleie AS Sentrumsbygg	250 000			
Økt avgift til 110-sentralen	30 000			
Strøm økte utgifter				
Økte lisens og serviceavtaler				
Bortfall refusjon staten til sysselsetting				
Redusert leieinntekt Sevilhauglokaler	120 000			
Kommunedelplan Austtorpåsen				
Salderingstiltak vedtatt i OU/økonomiplan				
Endring seniordager	-12 350			
Bortfall renhold som følge av færre barnehagelokasjoner	-275 000	-150 000		
Reduksjon renholdsressurs	-300 000	-600 000		
Nye tiltak				
Rammetilpassing plan uten enkeltplaner inn/ut	300 000			
Salderingstiltak				
Regjeringens effektiviseringspotensial 0,8 %	-518 000			
Selvkostfinansiering ny planstilling VA				
salderingsutfordring	-700 000			
Opphør subsidiering avløserlag ad. Landbruksvikar	-100 000			
KORRIGERT RAMME	48 034 000	48 389 000	49 502 000	50 641 000

Samfunnsutvikling - Selvkost VARF

	2018	2019	2020	2021
Ramme 2017	-5 439 670			
Fremskrevet ramme	-5 546 300	-5 673 865	-5 804 364	-5 937 864
Indirekte og kalkulatoriske kostnader	5 546 300	5 673 865	5 804 364	5 937 864
Budsjett selvkostområdet	0	0	0	0

Tjenesteområde Kultur

	2018	2019	2020	2021
Ramme 2017	10 295 000			
Framskrevet ramme - Kultur	10 530 800	10 392 657	10 427 439	10 666 821

Konsekvensjusteringer				
Randsfjordsmuseum - økt tilskudd	45 000			
Tilskudd lag og foreninger - idrett	22 000			
Tilskudd nye anlegg/rehabilitering				
Salderingstiltak vedtatt i OU/økonomiplan				
Reduksjon tilskudd til skiløyper jfr red e-skatt	-200 000	-200 000		
Avvikle pianotilbudet	-140000			
Avvikle solosangtilbudet	-70000			
Nye tiltak				
20 % stililng informasjon og kulturmedarb	100 000			
Oppgradering av biblioteket	70 000			
Salderingstiltak				
Regjeringens effektiviseringspotensial 0,8 %	-99 000			
Uttrekk kulturkalender	-100 000			
KORRIGERT RAMME	10 159 000	10 193 000	10 427 000	10 667 000

Rådmannen vil i møtet gå gjennom eventuelle andre innmeldte konsekvenser av å forholde seg til de gitte foreløpige arbeidsrammene.

Rådmannen har i denne omgang ikke funnet full inndekning for de kr. 4.392.000,- som betyr en halvering av eiendomsskatteinntektene fra boliger, fritidsboliger og ubebygde tomter i 2018. Det gjenstående salderingsbehovet er beregnet til ca. **kr. 1.166.600,-**.

Når det gjelder investeringsbudsjettet, ser foreløpig utkast slik ut:

Investeringsplan (i 1000 kr)	2017	2018	2019	2020	2021
Egenkapitalinnskudd KLP	1750	1750	1750	1750	1750
IKT-prosjekter	500	500	500	500	500
Digitalisering inkl. Saksbehandlersystem og skole-Bhsystem	3000	2300			
Trådløst nett - utvidelse	250	250			
Terminalserver med kjernesvitsjer		350			
Parken ungdomsklubb - gitter og basketballstativ		100			
Nye sittemøbler/inventar Landmo		1600			
Startlån - husbanklån	15 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Utskifting av kjøretøy/varige driftsmidler ved TDE	700	700	700	700	700
Opprustings- og rehabiliteringsplan for kirke og eiendom	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Sikring og ENØK-tiltak kirker	1000	1000	1000	1000	1000
Opprustingsplan kommunale veger, ramme for delprosjekter	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Planlegging/tiltak Lokverkstedet			1 700	500	500
Ny tankbil - Brann			3 100		
Ny vedmaskin				350	
Ny hjullaster Sysselsetting / vedproduksjon - Kjøpes brukt			700		
Rehabilitering Landmo		2 500	2 500	2 500	2 500
Rehabilitering Sevilhaug lokalene					
Torpa barnehage - friluftsbarnhage		250			
Ny komprimator		200			
Prosjektering TBUS og bussholdeplass / parkering Elverom	100	6 400			
Flerbrukshall Torpa					
Trafikksikkerhetstiltak - gatelys komm veg	610	610			
Forprosjekt Trafikksikkerhetstiltak - fortau Landmoven		300			
Gatelys - nye armaturer for å utfase HQL pærer som går ut fra 2017		700	500	500	500
Sum ordinære investeringstiltak:	26 910	43 510	36 450	31 800	31 450
Tiltak selvkostområde uten fjellet: (eks. mva)					
Fornyelse av VA-nettet (1% årlig)	4 400	4 600	4 800	4 800	4 800
Dokka RA - biologisk rensekrav	1 000	16 000	6 000		
Brovold vannverk	1 000	2 000			
Fremføring av vann og avløp til Gjeffe Grustak		1 500			
Fremføring av vann og avløp til Vinjarmoen Vest		8 280			
Fremføring av vann og avløp til Dokken			2 880		
Høydebasseng/tilførselsledning Dokka		5 000	5 000	5 000	
VA - Torstumo	300	1 600			
Utskifting av bil til drift - service vann		650			
Tilkobling abonnenter til eksisterende VA-nett	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Tiltak selvkostområde fjellet Synfjell Øst : (eks. mva)					
Synfjell Øst - Hovedledning VA					
Synfjell Øst - avløpsrenseanlegg					
Spåtind Renseanlegg - kjøpsavtale		6 940			
Spåtind Renseanlegg - nødvendige investeringer					
6 hjuling til drift VA i fjellet			300		
Sum tiltak selvkostområde:	8 700	48 570	20 980	11 800	6 800
Sum finansieringsbehov:	35 610	92 080	57 430	43 600	38 250
Finansiering:					
Momskompensasjon		3 572	2 940	2 010	1 940
Overført fra drift		1 995	1 935	1 935	1 935
Bruk av lånemidler		86 513	52 555	39 655	34 375
Sum finansiering:		92 080	57 430	43 600	38 250

Administrasjonens innstilling:

Rådmannen anbefaler formannskapet å fremme saken for kommunestyret med følgende forslag til vedtak:

Kommunestyret vedtar følgende foreløpige arbeidsrammer for budsjett 2018:

	2017	Rammer 2018
Politisk styring	3 557 000	3 785 000
Tilleggsbevilgninger	-420 000	-1 428 000
Sentral lønnsavsetning	4 454 000	4 561 000
Sentraladministrasjon	30 840 000	31 864 000
Næring	-11 237 000	-11 457 000
Kirkelige formål	839 700	750 000
Overført kirkelig fellesråd	4 987 200	4 936 900
Pensjonsforhold	0	0
Tjenesteområde Grunnskole	61 872 000	63 366 000
Tjenesteområde Barnehage	36 175 000	35 643 000
Tjenesteområde Velferd	45 334 000	44 487 000
Tjenesteområde Helse og Omsorg	149 899 000	154 339 000
Samhandlingsreformen	10 000	10 000
Tjenesteområde Samfunnsutvikling	48 140 000	48 034 000
Selvkost VARF - Samfunnsutvikling	-5 439 670	-5 546 300
Tjenesteområde Kultur	10 295 000	10 159 000
SUM	379 306 230	383 503 600

NORDRE LAND KOMMUNE, den 02. oktober 2017

Jarle Snekkestad
rådmann

John Løvmoen

Behandling/vedtak i Formannskapet den 11.10.2017 sak 117/17**Behandling:****Rådmannen fremmet følgende endringer i sin innstilling:**

Rammen til tjenesteområdet Grunnskole tilføres kr. 588.000,-
 Rammen til tjenesteområdet Samfunnsutvikling tilføres kr. 300.000,-
 Rammen til tjenesteområdet Helse- og omsorg tilføres kr. 1.400.000,-
 Det tilføres tjenesteområde Velferd kr 391.000,- grunnet korrigering av innsparing på tiltakssiden i barnevernet

Forslag fra Arnfinn Eng:

Det foretas følgende påplusninger på rammene:

- Tjenesteområde barnehage tilføres kr. 893.000,- for å videreføre driften av Lundhaug

barnehage og gjenoppta driften ved Skogvang barnehage.

- Tjenesteområde Velferd tilføres kr. 400.000,- for å gjeninnta den ekstra fysioterapihjemmelen ved Torpa Fysikalske Institutt.
- Tjenesteområde Kultur tilføres kr. 100.000,- for å beholde kulturkalenderen å papir 2018.
- Finansieres ved at eiendomsskatten trappes ned med en kvart promille fra 2017 – 2018, ikke en halv promille.

Avstemning:

- I Arnfinn Engs forslag falt med 1 mot 6 stemmer.
 II Rådmannens innstilling med foreslåtte endringer enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kommunestyret vedtar følgende foreløpige arbeidsrammer for budsjett 2018:

	2017	Rammer 2018
Politisk styring	3 557 000	3 785 000
Tilleggsbevilgninger	-420 000	-1 428 000
Sentral lønnsavsetning	4 454 000	4 561 000
Sentraladministrasjon	30 840 000	31 864 000
Næring	-11 237 000	-11 457 000
Kirkelige formål	839 700	750 000
Overført kirkelig fellesråd	4 987 200	4 936 900
Pensjonsforhold	0	0
Tjenesteområde Grunnskole	61 872 000	63 954 000
Tjenesteområde Barnehage	36 175 000	35 643 000
Tjenesteområde Velferd	45 334 000	44 878 000
Tjenesteområde Helse og Omsorg	149 899 000	155 739 000
Samhandlingsreformen	10 000	10 000
Tjenesteområde Samfunnsutvikling	48 140 000	48 334 000
Selvkost VARF - Samfunnsutvikling	-5 439 670	-5 546 300
Tjenesteområde Kultur	10 295 000	10 159 000
SUM	379 306 230	383 503 600

Rett utskrift:

13. oktober 2017

.....